

Allah Rəsulunun (s.ə.s) Həyat Xronologiyası

- 545**
– Rəsulullahın (s.ə.s) atası Abdullahın doğum tarixi
- 552**
– Rəsulullahın (s.ə.s) anası Əminənin doğum tarixi
- 555**
– Möminlərin anası Hz. Xədicənin (r.anha) doğum tarixi
- 569**
– Abdullah və Əminənin evlənməsi
- 571**
– Rəsulullahın (s.ə.s) atası Abdullahın vəfatı
- 571**
– “Fil” hadisəsi baş verir və Əbrəhənin ordusu Məkkə yaxınlığında darmadağın olur. Həmin il Hz. Məhəmməd (s.ə.s.) anadan olur. (12 Rəbiüləvvəl, bazar ertəsi, “Fil” hadisəsindən 52 gün sonra)
– Süd anası Həliməyə verilir.
- 573**
– Süd anası Peyğəmbərimizi (s.ə.s) anası Əminəyə təhvil vermək üçün Məkkəyə gətirir, ancaq Məkkədəki vəba xəstəliyinə yoluxacağı qorxusu ilə təkrar geri qaytarır.
– Şəqqi–sədr – Rəsulullahın (s.ə.s) köksünün yarılması hadisəsi baş verir.
- 574**
– Hz. Əbu Bəkir dünyaya gəlir.
- 576**
– Süd anası Həlimə Məkkəyə gələrək Rəsulullahı (s.ə.s) anası Əminəyə təslim edir.
- 577**
– Hz. Əminə Peyğəmbərimizin (s.ə.s) dayəsi Ümmi Eymənlə birlikdə həm həyat yoldaşı Abdullahın məzarını ziyarət etmək, həm də qohumlarına baş çəkmək üçün Yəsribə gedir. (Rəsulullah (s.ə.s) hicrətdən sonra Yəsribin adını dəyişdirərək Mədinə qoyur).
– Hz. Əminə Yəsribdə xəstələnir.
– Hz. Əminə Məkkəyə qayıdarkən yol üstündə yerləşən Əbvada vəfat edir. (Bu vaxt Hz. Məhəmmədin (s.ə.s) 6 yaşı vardı).
– Hz. Məhəmmədin (s.ə.s) dayəsi Ümmü Əymən Onu Məkkəyə gətirərək babası Əbdülmütəllibə təslim edir.
– Hz. Osman (r.a) dünyaya gəlir.
- 579**
– Hz. Məhəmmədin (s.ə.s) (9 yaşı olanda) babası Əbdülmütəllib vəfat edir. Ölmədən əvvəl oğlu Əbu Talibə Onu himayə edib böyütməyi vəsiyyət edir.
- 580**
– Hz. Məhəmməd (s.ə.s) Məkkədə çobanlıq etməyə başlayır.
- 582**
– Hz. Məhəmməd (s.ə.s) ticarət həyatına başlayır.
– Əmisi Zübeyr ilə birlikdə ticarət üçün Yəmənə (indiki Bəhreyn və Omana) gedir.
- 583**
– Əmisi Əbu Taliblə birlikdə ticarət karvanı ilə Suriyaya gedir. Hz. Məhəmməd (s.ə.s) (12 yaşında) Busrada (Suriyanın cənubunda bir şəhər) rahib Bahira ilə görüşür.

584

– Hz. Ömər (r.a) dünyaya gəlir.

591

– Hz. Məhəmməd (s.ə.s) 20 yaşında “Ficar” müharibələrində iştirak edir.

– Məkkə və ətrafında can və mal təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün “Hilful–fudul” təşkilatına daxil olur.

596

– Hz. Xədicənin (r.anha) Şama göndərdiyi ticarət karvanına başçılıq edir.

– Busrada rahib Nastura ilə qarşılaşır.

– Hz. Məhəmməd (s.ə.s) Hz. Xədicə (r.anha) ilə evlənir.

– Hz. Məhəmməd (s.ə.s) Hz. Xədicə (r.anha) ilə birlikdə Mərvə təpəsi yaxınlığında yerləşən yeni alınan evlərinə yerləşirlər.

598

– Rəsulullahın (s.ə.s) ilk övladı – oğlu Qasım dünyaya gəlir.

600

– Qus ibn Səidə ibn Amr, Ukaz yarmarkasında yaxın vaxtlarda zühur edəcək peyğəmbəri müjdələyən xütbə oxuyur və Hz. Məhəmməd (s.ə.s) də bu xütbəyi dinləyir.

– Hz. Əli (r.a) dünyaya gəlir.

– Hz. Məhəmmədin (s.ə.s) böyük qızı Hz. Zeynəb (r.anha) dünyaya gəlir.

– Hz. Məhəmmədin (s.ə.s) oğlu Qasım vəfat edir.

603

– Hz. Məhəmmədin (s.ə.s) ikinci qızı Hz. Ruqiyyə (r.anha) dünyaya gəlir.

604

– Hz. Məhəmmədin (s.ə.s) üçüncü qızı Hz. Ümmü Gülsüm (r.anha) dünyaya gəlir.

605

– Qüreyş Kəbəni təmir edir, Peyğəmbərimiz də Həcərül–Əsvədin yerinə qoyulması məsələsində hakimlik edir.

– Hz. Məhəmmədin (s.ə.s) dördüncü qızı Hz. Fatimə (r.anha) dünyaya gəlir.

– Hz. Əbu Bəkrin qızı Hz. Aişə (r.anha) dünyaya gəlir.

– Rəsulullah (s.ə.s) əmisinin külfəti çox, güzəranı ağır olduğu üçün Hz. Əlini (r.a) himayəsinə götürür.

609

– Hz. Məhəmmədin (s.ə.s) vəhy gəlmədən əvvəl gördüyü sadıq yuxuların sayı çoxalır. (risalətdən 6 ay öncə)

RİSALƏTİN MƏKKƏ DÖVRÜ

610

– Nur dağında, Hira mağarasında ikən Hz. Cəbrail (ə.s) Hz. Məhəmmədə (s.ə.s) peyğəmbərlik vəzifəsini təbliğ edir və ilk vəhy gəlməyə başlayır – “Ələq” surəsinin ilk beş ayəsi nazil olur. (40 yaşında, 17 Ramazan, bazar ertəsi günü, bəzi mənbələrdə Ramazanın 27-si olaraq da keçir).

– Hz. Xədicə (r.anha), Hz. Əli (r.a), Hz. Əbu Bəkir (r.a), Hz. Zübeyir ibn Əvvam, Hz. Osman (r.a), Hz. Zeyd ibn Hərisə kimi şəxslər ilk dəfə İslamı qəbul edirlər.

– Müsəlmanlar Darul–Ərqamda (ilk müsəlmanlardan Ərqam ibn Ərqamın evində) bir yerə toplanaraq ibadət edir, İslamı öyrənirlər.

– Üç il davam edəcək İslama gizli dəvət başlayır.

612

– Hz. Məhəmmədin (s.ə.s) oğlu Abdullah dünyaya gəlir, ancaq 6 ay sonra vəfat edir.

613

- “Müddəsir” surəsi nazil olmağa başlayır. Rəsulullah (s.ə.s) Allah–Təala tərəfindən açıq dəvət əmr olunur. O (s.ə.s) da bu məqsədlə yaxın qohum-əqrəbasını İslama dəvət etməyə başlayır.
- “Şüəra” surəsi 214 və ya “Hicr” surəsi 94-cü ayələrin nazil olması ilə artıq hər kəsi İslama dəvət dövrü başlayır. (Risalətin 4-cü ili)

614

- Müşriklərin zəif müsəlmanlara təzyiq və işgəncələri daha da artır.
- 12 nəfərlik heyət Həbəşistana hicrət edir. Bununla da ilk hicrət gerçəkləşir. (Rəcəb)
- Həbəşistana hicrət edən qafilə geri qayıdır. (Şəvval)

616

- Allah Rəsulu (s.ə.s) Hz Əbu Bəkirlə (r.a) Kəbənin önündə açıq-aşkar İslamı təbliğ edir və Məkkə müşrikləri tərəfindən bərk döyürlər.
- Hz. Həmzə (r.a) müsəlman olur.
- Ütbə ibn Rabia Hz. Məhəmmədə (s.ə.s) İslamı təbliğ etməkdən əl çəksin deyər çoxlu var-dövlət və vəzifə təklif edir. Allah Rəsulu (s.ə.s) isə ona “Fussilət” surəsinin 38-ci ayəsini oxuyur.
- Hz. Ömər (r.a) müsəlman olur. (Risalətin 6-cı ili, Zilhiccə ayında müsəlman olanda Hz. Ömər 26 yaşında idi).
- Müsəlmanlar Darul-Ərqamdan çıxaraq açıq təbliğə başlayırlar.
- Həbəşistana ikinci hicrət gerçəkləşir. Cəfər ibn Əbu Talibin başçılığı altında təxminən 106 nəfərlik köç karvanı hicrət məqsədi ilə Məkkədən ayrılır.
- Qüreyş Həbəşistana gedən mühacirləri geri gətirmək üçün heyət göndərir.
- Şəqqül–Qəmər (ayın iki yerə yarılməsi) möcüzəsi baş verir.
- Rum və Sasani imperatorluqları arasında müharibə baş verir və sasanilər qalib gəlir. Məkkə müşrikləri buna sevinir. “Rum” surəsi nazil olur və surədə yaxın zamanda rumların yenidən qələbə çalacağı bildirilir.

617

- Qüreyşin Hz. Məhəmmədə (s.ə.s.) təzyiqlərini görənlər Haşimoğulları və Mütəlliboğulları Onu (s.ə.s.) qorumaq və müdafiə etmək məqsədilə Əbu Talibin məhəlləsində toplanırlar.
- Müşriklər müsəlmanlara qarşı sosial-iqtisadi boykot başlayır. (Boykot risalətin 7-ci ili, Məhərrəm ayı başlamış və üç il davam etmişdir.) Haşim və Əbdülmütəlliboğulları ilə bütün əlaqələri kəsmək xüsusunda müşriklər razılaşırlar və bu qərarı yazaraq Kəbənin içərisinə asırlar.
- Peyğəmbərimizin (s.ə.s) duası ilə həmin qətnaməni yazan Mansur ibn İkrimənin əli çolaq qalır.
- Mədinədə Övs və Xəzrəc arsında baş verən son Buvas müharibəsi başa çatır.
- Boykot illərində Hz. Xədicə (r.anha) və Əbu Talibin bütün var-dövləti tükənir.

619

- Hakim ibn Hizam, Hişam ibn Amr kimi şəxslər vicdanları sızlayaraq Əbu Talib oymağına sığınan müsəlmanlara yardım göndərərək boykotun ləğvinə çalışırlar.
- Hişam İbn Amr, Zühəyr İbn əbi Ümeyyə, Mutim ibn Ədiyy, Əbul-Bəxtəri ibn Hişam və Zəma ibn Əsvəd toplanaraq boykotun ləğv edilməsi üçün Məkkə liderlərinə etirazlarını bildirirlər.
- Qətnamənin yazıldığı dəri ağac qurdu tərəfindən yeyilir.
- Boykot sona çatır

620 – “Hüzn ili”

- Məkkə müşrikləri son dəfə Əbu Talibin yanına danışığa gəlir və Əbu Talib də Peyğəmbərimizə (s.ə.s) onların təklifini soruşur.
- Hz. Xədicə (r.a) vəfat edir. (Ramazan)
- Peyğəmbərimiz (s.ə.s) Sevda binti Zəma (r.anha) ilə evlənir. (Ramazan).
- Əbu Talib vəfat edir. (15 Şəvval)
- Peyğəmbərimiz (s.ə.s) Zeyd ibn Harisə ilə birlikdə Məkkədən ayrılaraq təbliğ üçün Taif şəhərinə gedir. (Şəvval ayının sonu)
- Rəsulullah (s.ə.s) Taifdə yaşayan Səqif qəbiləsini İslama dəvət edir və onlardan rədd cavabı alır. Onların zülm və əziyyətlərinə məruz qalır və şəhəri tərk edərək Məkkəyə qayıdır.
- Rəsulullah (s.ə.s) Mutim ibn Ədiyyin himayədarlığında Məkkəyə geri dönür. (23 Zilqədə, çərşənbə axşamı)
- Cinlərdən olan bir heyət müsəlmanlığı qəbul edir.

- Həcc vaxtı Mədinənin Xəzrəc qəbiləsindən altı nəfərlik bir heyət Hz. Peyğəmbərlə (s.ə.s.) Əqabə deyilən yerdə gizləncə görüşdükdən sonra müsəlman olur. (Zilhiccə)
- Mədinəli Zəqvan ibn Abdi Qeys müsəlman olur.

621

- İsrə və merac hadisəsi baş verir. Beş vaxt namaz fərz olur. (27 Rəcəb).
- Birinci Əqabə beyəti gerçəkləşir. Hz. Peğəmbər (s.ə.s) Hz. Əbu Bəkir (r.a) və Hz. Əli (r.a) ilə birlikdə mədinəlilərin adına 12 nəfərlik heyətdən beyət alır. (Risalətin 11–ci ili, 10 Zilhiccə)
- Peyğəmbərimiz (s.ə.s.), mədinəlilərin İslamı təbliğ etmək üçün Quran müəllimi istəyinə cavab olaraq Musab ibn Ümeyri (r.a) Yəsribə (Mədinəyə) göndərir. (Zilhiccə).
- Ənsarın liderlərindən olan Üseyd ibn Xudayr (r.a) və Sad ibn Muaz (r.a) müsəlman olur.
- Əbu Sələmə (r.a) Mədinəyə hicrət edir. (O, Mədinəyə ilk hicrət edən şəxsdir. 10 Məhərrəm)
- Amr ibn Cəmuh (r.a) İslamı qəbul edir.
- İslam Mədinədə yayılmağa başlayır.

622

- İkinci Əqabə beyəti gerçəkləşir. Həcc mövsümündə Rəsulullah (s.ə.s) Əqabə adlı yerdə ikisi qadın olmaqla 75 mədinəli müsəlmanla görüşərək onlardan beyət alır. Rəsulullah Mədinəyə dəvət olunur. (12 Zilhiccə).
- Müsəlmanlar ikinci Əqabə beyətindən sonra Mədinəyə hicrət etməyə başlayır.
- Ənsardan Rəsulullah (s.ə.s) ilk beyət edən Bəra ibn Marur (r.a) vəfat edir. (Səfər ayı, hicrətdən bir ay əvvəl)
- Məkkə müşrikləri Darün–nədvədə yığıncaq keçirərək Hz. Peyğəmbəri (s.ə.s) öldürmək üçün qərar alırlar. (26 Səfər).
- Peyğəmbərimiz (s.ə.s.) Hz. Əbu Bəkir (r.a) birlikdə Məkkədən ayrılaraq Səvr mağarasına sığınır. (26 Səfər).
- Səvr mağarasından ayrılaraq Mədinəyə tərəf yola çıxırlar. (1 Rəbiüləvvəl, bazar ertəsi).

MƏDİNƏ DÖVRÜ

1/622

- Mədinə yaxınlığındakı Quba qəsəbəsinə çatırlar. (8 Rəbiüləvvəl, bazar ertəsi)
- Hz. Əli (r.a) 3 gün sonra hicrət edərək Qubada Allah Rəsuluna (s.ə.s) çatır.
- İslam tarixində ilk bünövrəsi qoyulan bina–Quba məscidi inşa edilir. (Rəbiüləvvəl).
- Rəsulullah (s.ə.s.) Quba qəsəbəsindən ayrılır. Yol üstündə Raunə vadisində ilk Cümə namazını qıldırır. Həmin gün Mədinəyə gəlib çatır. Əbu Əyyub Əl–Ənsarinin (r.a) evinə yerləşir. (12 Rəbiüləvvəl). Allah Rəsulu (s.ə.s) bu evdə 7 ay qalır.
- Məscidi–Nəbəvinin (Peyğəmbər məscidinin) və Hücreyi–Səadətin (Rəsulullah (s.ə.s) aid məscidə bitişik otaqların) inşaatına başlanılır. (Bu inşaat təxminən səkkiz ay davam etmişdir.)
- Namaza çağırış üçün əzan oxumaq qərarı verilir.
- Ənsarın öndərlərindən Əsad ibn Zürrə (r.a) vəfat edir.
- Mühacirlərdən ilk uşaq – Abdullah ibn Zübeyr (r.a) dünyaya gəlir.
- Muqim olaraq iki rükət qılınan namazlara iki rükət də əlavə olunur. (Beləliklə günorta, ikindi, yatsı namazları dörd rükət oldu).

1/623

- Mühacirlərlə ənsar arasında qardaşlıq bağı qurulur (müahətə). (hicrətdən 5 ay sonra, Rəcəb)
- İlk konstitutsiya – Mədinə müqaviləsi qəbul edilir. Mədinə şəhər dövlətinin sərhədləri təyin edilir. (Ramazan)
- Lazım gələndə düşmənlə silahlı mübarizə aparmağa icazə verən ayə nazil olur.
- Hz. Həməzinin (r.a) başçılığı ilə Seyfül–bəhr (İs) səriyyəsi gerçəkləşir. (Ramazan)
- Məscidi–Nəbəvinin inşası başa çatır.
- Peyğəmbərimiz (s.ə.s) Hz. Aişə (r.anha) anamızla evlənir. (Şəvval, cümə axşamı).
- Mədinədə müsəlmanlar tərəfindən alış–veriş və bazar yeri qurulur.
- Məscidi–Nəbəvinin içində Suffə məktəbi təşkil olunur.
- Übeydə ibn Haris (r.a) başçılığında Rabiğ səriyyəsi gerçəkləşir. (Şəvval)
- Sad ibn Əbu Vəqqas (r.a) Xərrar səriyyəsinə başçılıq edir. (Zilqədə)

2/623

- Aşurə orucu tutulur. (10 Məhərrəm)
- Əbvə (Vəddan) qəzvəsi (başlanır 12 səfər, sona çatır 1 rəbiüləvvəl)
- Buvat qəzvəsi (Rəbiüləvvəl)
- Birinci Bədir (Səfəvan) qəzvəsi (Rəbiüləvvəl)
- Üşeyrə (Zül-üşeyrə) qəzvəsi (Cəmədiyələvvəl)

2/624

- Abdullah ibn Cahşın (r.a) başçılığı ilə Nəxlə səriyyəsi gerçəkləşir. (Rəcəb ayının sonu)
- Qiblənin dəyişməsi. Qiblə Qüdsdəki Məscidül-Əqsa istiqamətindən Məkkədəki Kəbə istiqamətinə çevrilir. (15 Rəcəb)
- Cüheynə qəzvəsi (15 Şaban)
- Oruc və zəkat fərz olur. (Şaban).
- Təravih namazı qılınmağa başlanır. (1 Ramazan).
- Bədir qəzvəsi (17 Ramazan, cümə günü)
- “Ənfal” surəsi nazil olur.
- Peyğəmbərimizin qızı Hz. Rüqəyya (r.anha) vəfat edir. (Ramazan, Bədir qəzvasından üç gün sonra)
- Ümeyr ibn Adinin (r.a) Əsma binti Mərvan səriyyəsi (Ramazanın sonuna 5 gün qalmış)
- Fitr sədəqəsinin (fitrə) verilməsi əmr edilir. (Ramazan).
- İlk Ramazan bayramı keçirilir və bayram namazı qılınır. (1 şəvval)
- Ümeyr ibn Vəhb Rəsulullah (s.ə.s) sui-qəsd üçün təşəbbüs edir.
- Qarqaratul-Kudr qəzvəsi (1 Şəvval)
- Abdullah İbn Qalib əl-Leysinin (r.a) səriyyəsi (10–16 Şəvval)
- Salim ibn Ümeyrin (r.a) Əbu Əfək səriyyəsi (Şəvval)
- Bəni Qaynuqa Qəzvəsi. Bənu Qaynuqa yəhudiləri Mədinədən sürgün edilir. (15 Şəvval– 1 Zilqədə)
- Hz. Əli (r.a) və Hz. Fatimə (r.anha) evlənilir. (Zilqədə–Zilhiccə)
- Səviq qəzvəsi (5–22 Zilhiccə)
- İlk Qurban bayramı (10 Zilhiccə).
- Mühacirlərdən Osman ibn Məzun (r.a.) vəfat edir. (Zilhiccə)
- Cənnətül-Baqinin ərazisi qəbiristanlıq yeri olaraq təyin edilir.

3/624

- Məhəmməd ibn Məsləmə (r.a) İslamın amansız düşməni Kab ibn Əşrəfi, Muhayyəmə ibn Məsud (r.a) isə İbn Süneynəni öldürürək Mədinədə alovlanmaq üzrə olan fitnə ocağını söndürürlər. (14, 15 Rəbiüləvvəl)
- Zu-əmər (Qatafan) qəzvəsi (çıxış: 12 Rəbiüləvvəl, cümə axşamı) Bu səfərdə Dusur ibn Haris Rəsulullah (s.ə.s) sui-qəsd etmək istəyir, Allahın izni ilə Peyğəmbərimiz (s.ə.s) qurtulur. Dusur müsəlman olur.
- Buhran (Bəni-Süleym) qəzvəsi (Cəmədiyələvvəl)
- Hz. Osman (r.a.) Peyğəmbərimizin qızı Ümmü Gülsüm (r.anha) ilə evlənilir. (Rəbiüləvvəl–Cəmədiyələxır)
- Zeyd İbn Harisənin (r.a) Qaradə səriyyəsi. Qüreyşin karvanına hücum edilir.(Cəmədiyələxır)
- Peyğəmbərimiz (s.ə.s) Hz. Hafsa (r.anha) ilə evlənilir. (Şaban)

3/625

- Allah Rəsulu (s.ə.s) Zeynəb binti Hüzeymə (r.anha) ilə evlənilir. (Ramazan)
- Hz. Həsən (r.a) dünyaya gəlir. (15 Ramazan).
- Diyet (öldürülən adamın qan bədəli) hakkındakı hökmlər təyin olunur
- Uhud qəzvəsi (15 Şəvval, şənbə).
- Hamraul-Əsəd qəzvəsi (Mədinədən çıxış: 16 Şəvval, dönüş: 20 Şəvval).
- Miras haqqında hökmlər nazil olur
- Çox evlilik qadağan edilir

4/625

- Allah Rəsulunun (s.ə.s) təlimatı ilə Zeyd ibn Sabit (r.a) ibrani və süryani dillərini öyrənir.
- Əbu Sələmənin (r.a) Qatan (Bəni-Əsəd) səriyyəsi (1 Məhərrəm–8 Səfər)
- Abdullah ibn Üneys əl-Cühəninin (r.a) İbn Nübeyh Səriyyəsi. Müsəlmanlara hücum etməyə hazırlaşan Xalid ibn Süfyan öldürülür (5–24 Məhərrəm)
- Raci faciəsi, Mərsəd ibn Əbu Mərsədin (r.a) başçılıq etdiyi səriyyə
- Biri-məunə faciəsi (Münzir ibn Amrın başçılıq etdiyi 70 qurranın/hafizin hamısı şəhid edilir. (Səfər ayının axırı)

- Bəni–Nadir qəzvəsi. Yəhudi qəbilələrindən biri olan Nadir oğulları Mədinədən sürgün edilir.(Mühasirə12 Rəbiüləvvəl, çərşənbə axşamı başlayır, 5 Rəbiülaxır qurtarır)
- İçki qadağan edilir. (Bəni Nadir mühasirəsi zamanı, Rəbiüləvvəl)
- Hz. Peyğəmbərin (s.ə.s) xanımı Zeynəb binti Hüzeymə (r.ah) vəfat edir (Rəbiülaxır)
- Hz. Əlinin (r.a.) anası Fatimə binti Əsəd (r.anha) vəfat edir.
- Rəsulullahın (s.ə.s) nəvəsi Abdullah, Rüqəyyanın (r.anha) oğlu, vəfat edir. (Cəmədiyələvvəl)
- Mədinəyə ilk hicrət edən Əbu Sələmə (r.a) vəfat edir. (Cəmədiyələxırın bitməsinə 3 gün qala)

4/626

- Hz. Hüseyn (r.anha) anadan olur. (5 Şaban)
- Rəsulullah (s.ə.s.) həyat yoldaşı vəfat edərək uşaqları yetim qalan Ümmü Sələmə validəmizlə evlənir.(Şəvval)
- Bədrül–Məvid (Kiçik və ya üçüncü Bədir) qəzvəsi (Zilqadə)
- Yəhudilər Rəsulullahdan (s.ə.s) zina cəzasının hökmünü soruşurlar. (Zilqadə)

5/626

- Mədinədə zəlzələ baş verir.
- Bəni–Əbs heyəti Mədinəyə gələrək müsəlman olur.
- Zatür–riqa qəzvəsi (çıxış–10 Məhərrəm, şənbə;dönüş–Məhərrəm ayının bitməsinə beş gün qalmış, bazar günü.)
- Qorxu namazına icazə verilir. Düşmən təhlükəsi ilə qarşı–qarşıya qaldıqda necə namaz qılınacağı haqqında ayə nazil olur.(Nisa, 101–103)
- Amr ibn Ümeyyənin(r.a) Rəci faciəsində əsr düşərək şəhid edilən Hübeyb ibn Adiyy (r.a) nəşini qurtarmaq üçün səriyyəyə başçılıq edir. (Məhərrəm)
- Dümətül–cəndəl qəzvəsi (çıxış–Rəbiüləvvəl qurtarmasına 5 gün qalmış, dönüş–20 Rəbiülaxır)
- Üzeynə ibn Hısnla Mədinəyə hücm etməyəcəyi ilə əlaqədar sözləşmə imzalanır. (Dümətül–cəndəl qəzvəsi)
- Ənsarın liderlərindən Sad ibn Übadənin (r.a) anası Amrə binti Məsud (r.anha) vəfat edir. (Rəbiüləvvəl)
- Mədinə əhalisi Ay tutulmasına şahid olur. Hz. Peyğəmbər (s.ə.s) xüsuf namazı qıldırır. (Cəmədiyələxır)
- Müsəlman olan 400 nəfərlik Müzeynə heyəti Mədinəyə gəlir. (Rəcəb)
- Dınam ibn Saləbənin qəbiləsi adına Mədinəyə gəlib İslamı qəbul edir.(Rəcəb)

5/627

- Bəni–Müstəliq (Müreyisi) qəzvəsi (çıxış–2 Şaban, dönüş–1 Ramazan)
- Təyəmmüm haqqında hökm nazil olur.
- İfq hadisəsi (Hz. Aişə (r.anha) anamıza münafıqlar tərəfindən iftira atılır).
- At və dəvə yarıları tərtib olunur. (Bəni Müstəliq qəzvasından dönüş)
- Hz. Peyğəmbər (s.ə.s) Cüveyriyə binti Haris (r.anha) ilə evlənir.
- Mədinədə əhali siyahıya alınır. (Şəvval).
- Xəndək (Əhzab) Qəzvəsi (8 Zilqadə, çərşənbə axşamı – 23 Zilqadə, çərşənbə)
- Peyğəmbərimiz (s.ə.s) Zeynəb binti Cahş (r.anha) ilə evlənir. (Zilqadə)
- Övladlığa götürməni (təbənni) qadağan edən ayələr (Əhzab surəsi, 33/4–5) nazil olur.
- Bəni Qüreyzə qəzvəsi (23 Zilqadə –7 Zilhiccə)
- Sad ibn Muaz vəfat edir.
- Qadınların örtünməsinə əmr edən “Əhzab” surəsi 53–59–cu ayələri nazil olur.
- Abdullah ibn Atikin başçılıq etdiyi Əbu Rafi səriyyəsi.
- Səllam ibn Əbi Hukayk öldürülür.
- Quraqlıqdan əziyyət çəkən Məkkə əhalisinə yardım göndərilir.

6/627

- Məhəmməd ibn Məsləmənin (r.a) Qurata Səriyyəsi.
- Sümamə ibn Üsal əsir alınır və daha sonra müsəlman olur. (Məhərrəm)
- Bəni–Lihyan (Ufsan) qəzvəsi (Rəbiüləvvəl)
- Ğabə (Zu–qarəd) qəzvəsi (4 Rəbiülaxır)
- Uqqaşə ibn Mihsanın (r.a) Ğamrə səriyyəsi (Rəbiüləvvəl – Rəbiülaxır)
- Günəş tutulur və Peyğəmbərimiz (s.ə.s) küsuf namazı qıldırır.

- Məhəmməd ibn Məsləmə (r.a) 10 nəfərlik dəstə ilə Zül–qassa səriyyəsinə başçılıq edir, səriyyəyə iştirak edən səhabələr şəhid olur.(Rəbiülaxır)
- Əbu Übəydə ibn Cərrah (r.a) 40 nəfərlik heyətlə I Zül–qassa səriyyəsinə başçılıq edir.
- Əbu Übəydə ibn Cərrahın (r.a) başçılıq etdiyi II Zül–qassa səriyyəsi (Rəbiülaxırın sonundan iki gecə öncə, şənbə günü)
- Zeyd ibn Harisənin Cəmum səriyyəsi (Rəbiülaxırın son günü, bazar günü)
- Zeyd ibn Harisənin kəşfiyyət məqsədli İis səriyyəsi (Cəmadiyələvvəl)
- Peyğəmbərimizin kürəkəni Əbul–As müsəlman olur və xanımı Hz. Zəynəb (r.anha) ilə yenidən evlənir.
- Zeyd ibn Harisənin Tarf (Bəni–sələbə) səriyyəsi (Cəmadiyələxır).
- Zeyd ibn Harisənin Vadil–qura (Bəni Fəzarə) səriyyəsi (Rəcəb)

6/628

- Əbdürrəhman ibn Avfin Dümətül–Cəndəl səriyyəsi (Şaban)
- Zeyd ibn Harisənin Mədyən səriyyəsi (Şaban)
- Hz. Əlinin Fədək səriyyəsi (Orda toplanan Bəni Sadı uzaqlaşdırmaq üçün göndərilir).(Şaban)
- Mədinədə quraqlıq baş verir. Peyğəmbərimiz (s.ə.s) yağmur duası edir.(Ramazan)
- Zeyd ibn Harisənin ikinci Vadul–Qurra/Ümmi Kirfə səriyyəsi. (Ramazan)
- Abdullah ibn Rəvahanın (r.a) kəşfiyyət məqsədli Xeybər səriyyəsi (Ramazanın axırı)
- Abdullah ibn Rəvahanın (r.a) Üseyr ibn Razim səriyyəsi (Şəvval)
- Kürz ibn Cabirin (r.a) Bəni Üreyne səriyyəsi (Şəvval)
- Hz. Peyğəmbər (s.ə.s) anası Əminənin Əbvadək qəbrini ziyarət edir.
- Hüdeybiyyə Ümrəsi (Zilqadə).
- Hüdeybiyyədə çadır qurulur. Qüreyş elçi olaraq göndərilən Hz. Osmanı (r.a) həbs edir.
- “Rizvan” beyəti (Zilqadə).
- Hüdeybiyyə sülh müqaviləsi bağlanır (Zilhiccə).
- “Fəth” surəsi nazil olur.
- Bəni–Hüzaa, Bəni–Əsləm və Bəni–Huşəni heyətləri Mədinəyə gələrək müsəlman olur.

7/628

- İperator və hökmdarlara dəvət məktubları göndərilir.(Məhərrəm)
- Məktubları Bizans imperatoruna Dihya ibn Kəlb (r.a)
- Sasani (İran) şahına Abdullah ibn Hüzafe (r.a)
- Misir Müqavqisə Xatib ibn Bəltəa (r.a)
- Qassani hökmdarına Haris ibn Əbi Şimrə Şüca ibn Vəhb (r.a)
- Yəməmə hökmdarı Həvzə ibn Aliyə Salit ibn Amr (r.a) aparır.
- Misir Müqavqisi müxtəlif hədiyyələrlə birlikdə Mariyayı Peyğəmbərimizə (s.ə.s.) kəniz olaraq göndərir.
- Peyğəmbərimiz (s.ə.s) Mariya ilə evlənir
- Əbu Basir, Əbu Cəndəl Məkkədən qaçaraq yoldaşları ilə Mədinə yaxınlığında (İs) düşərgə qurub güclənin və Məkkə müşriklərinin karvanlarına hücum edirlər.
- Peyğəmbərimiz Həbəşistanda hicrətdə olan, məkkəlilərin lideri Əbu Süfyanın qızı Ümmü Həbibə (r.anha) ilə evlənir.
- Bəni Cüzam heyəti müsəlman olur.
- Münafıqlar Rəsullaha (s.ə.s) sehr etmək üçün təşəbbüs edir.(Məhərrəm)
- Xeybər qəzvəsi. Xeybər fəth olunur. (Məhərrəm–Səfər)
- Zəynəb binti Haris Hz. Peyğəmbəri (s.ə.s) süi–qəsdə (zəhərləməyə) təşəbbüs edir.
- Fədək yəhudiləri ilə əhdləşmə bağlanılır.
- Allah Rəsulu (s.ə.s) Səfiyyə binti Hüeyy (r.a) ilə evlənir.
- Cəfər ibn Əbu Talib (r.a) geridə qalan mühacirlər və Yəməndən Əşarilərlə birlikdə Həbəşistandan Mədinəyə gəlir.Yolda onlarla birlikdə yola çıxan Nəcəşinin oğlu Ərha və 60 həbəşlinin mindiyi gəmi batır və onlar boğulurlar.
- Əbu Hüreyrənin mənsubu olduğu Devs qəbiləsindən 70 nəfər Mədinəyə hicrət edir.
- Allah Rəsulu (s.ə.s) qıtlıq yaşayan Məkkəyə yardım göndərir.
- Zeyd ibn Harisənin (r.a) Hisma səriyyəsi. (Xeybər və Fədəkdə işlər tamamlandıqdan sonra, Rəbiüləvvəl–Ramazan ayları arasında)
- Hz. Peyğəmbərin (s.ə.s.) süd anası Süveybə vəfat edir.
- Bəni Hüşeym ibn Nəmr heyəti Mədinəyə gəlir.

- İran Sasani imperatoru Xosrov Pərviz oğlu tərəfindən öldürülür. (10 Cəmədiyələvvəl, çərşənbə axşamı)
- Yəmən valisi Bazan müsəlman olur
- Vədil–qura qəzvəsi. Vədil–qura fəth olunur. (Səfər)
- Teymə yəhudiləri ilə sülh müqaviləsi bağlanır.
- Hz. Ömər (r.a) Türəbə səriyyəsi. (Şaban)
- Hz. Əbu Bəkrin (r.a) Nəcid (Bəni–Fəzarə) səriyyəsi (Şaban ayı)
- Bəşir ibn Sadın (r.a) Fədək (I Mürrə) Səriyyəsi (Şaban ayı)
- Qalib ibn Abdullah əl–Leysin (r.a) Meyfaa Səriyyəsi (Ramazan)
- Bəşir ibn Sadın (r.a) Cinab səriyyəsi (Şəvval)
- Qəza Ümrəsi (çixış: 6 Zilqadə – dönüş: Zilhiccə)
- Peyğəmbərimiz (s.ə.s) Meymunə binti Haris (r.a) ilə evlənir. (Zilqadə)
- Əhram ibn Əbil–Əvcanın (r.a) Bəni Süleymi İslama dəvət səriyyəsi (Zilhiccə–Səfər)

8/629-630

- Məscidi–Nəbəvidə minbər düzəldilir.
- Peyğəmbərimizin (s.ə.s.) qızı Zeynəb (r.anha) vəfat edir. (Məhərrəm)
- Rəsulullah (s.ə.s) bazar iqtisadiyyatına müdaxilə edərək nərh qoymağı qadağan edir.
- Bəni Əbdilqəys heyəti–Xalid ibn Vəlid, Amr ibn As və Osman ibn Talha Mədinəyə gələrək müsəlman olur. (1 Səfər)
- Qalib ibn Abdullah əl–Leysin (r.a) Kədid səriyyəsi (Səfər)
- Qalib ibn Abdilləh əl–Leysin Fədək (r.a) (II Mürrə) səriyyəsi
- Əmr ibn Ümeyyənin (r.a) Əbu Süfyan səriyyəsi (Rəbiülevvəl)
- Kab ibn Ümeyr əl–Qifarinin (r.a) Zatuatlah səriyyəsi (Rəbiülevvəl)
- Şüca ibn Vehb əl–Əsədi (r.a) əs–Siyy səriyyəsi (Rəbiülevvəl)
- Mutə döyüşü (Məşhur səhabələr Zeyd ibn Harisə (r.a), Cəfər ibn Əbu Talib (r.a) və Abdullah ibn Rəvaha (r.a) şəhid olur. Xalid ibn Vəlid (r.a) orduya komandanlıq edir.) (Cəmədiyələvvəl)
- Rəsulullahın Huzaa qəbiləsindən gələnrlə müqavilə bağlayır. (Cəmədiyələxır)
- Amr ibn As (r.a) Zatus–Səlasil səriyyəsinə başçılıq edir. (Cəmədiyələxır)
- Əbu Übeydə ibn Cərrahın Sifül–bəhr (Habat) səriyyəsi (Rəcəb)
- Əbu Qədadə ibn Rəbi əl–Ənsarinin (r.a) Hadira və ya Ğabə səriyyəsi (Şaban)
- Həbəş kralı Nəcaşi Əshamə vəfat edir və Allah Rəsulu (s.ə.s) ona Mədinədə qiyabi cənazə namazı qıldırır.
- Bəni–Süleym və Bəni Qifar qəbilələri müsəlman olur.
- Qüreyşli müşriklər Hüdeybiyyə sülh müqaviləsini pozur.
- Əbu Süfyanın sülh müqaviləsini yenidən bərpa etmə cəhdləri nəticəsiz qalır.
- Əbu Qədadə ibn Rəbi əl–Ənsarinin (r.a) və ya Abdullah ibn Hadrədin (r.a) başçılıq etdiyi İzam səriyyəsi (Ramazan)
- Məkkə fəthi (10 Ramazan, çərşənbə – 19 Ramazan, cümə)
- Bəni–Məhzum qəbiləsi müsəlman olur.
- Xalid ibn Vəlid (r.a) Nəhlədəki Uzza bütünü dağıdır. (Ramazanın bitməsinə 5 gün qalmış)
- Amr ibn As (r.a) Bəni–Hüzeylin Ruhatdakı Süva bütünü dağıdır. (Ramazan)
- Sad ibn Zeyd əl–Əşhəli (r.a) Müşəllədəki Mənat bütünü dağıdır. (Ramazan)
- Xalid ibn Səid (r.a) Üreyinəyə göndərilir.
- Hişam ibn Asın (r.a) Yələmləm səriyyəsi
- Xalid ibn Vəlid (r.a) Bəni Cəziməni İslama dəvət etmək üçün göndərilir. (Şəvval)
- Hünəyn qəzvəsi (11 Şəvval).
- Tüfeyl ibn Amr əd–Devsi (r.a) və Amr ibn Hümamə (r.a)
- Zülkəffeyn bütələrini qırıb–dağıtmaq üçün göndərilir.
- Taif şəhəri mühasirəyə alınır. (Şəvval)
- Ciranədə Hünəyn qənimətlərini bölüşdürür.
- Hz. Peyğəmbər (s.ə.s) uşaq vaxtı ayrıldıqdan bu yana ilk dəfə olaraq süd bacısı Şeyma ilə görüşür.
- Ümrə ziyarəti (18 Zilqadə)
- Mühacir ibn Əbu Ümeyyənin (r.a) Səna səriyyəsi (19 Zilqadə)
- Ziyad ibn Ləbidin (r.a) Hədrəmut səriyyəsi. (19 Zilqadə)
- Allah Rəsulu Mədinəyə çatır. (24 Zilqadə)
- Əbu Zeyd əl–Ənsari (r.a) və Amr ibn As (r.a) Oman müləkləri Ceyfər və Abd ibn Cülənda qardaşlarına elçi olaraq göndərilir. (Zilqadə)

- Əla ibn Hədrəmi (r.a) Əbu Hüeyrə (r.a) ilə birlikdə Bəhreyn canişini Münzir ibn Savaya elçi olaraq göndərilir.
- Suda (Qanatə) Səriyyəsi
- Bəni–Sələbə, Bəni–Suda, Bəni–Baxilə, Bəni–Sümalə, Bəni–Cərm, Əhabiş, Bəni–Ak və Bəni–Hüzeyl heyətləri Mədinəyə gəlib müsəlman olur.
- Peyğəmbərimizin kənizi Mariyadan oğlu İbrahim dünyaya gəlir.(Zilhiccə)

9/ 630–631

Heyətlər ili (Sənətül–Vüfud)

- Hz. Peyğəmbər bəzi şəhər və qəbilələrə zəkat amilləri (toplamaq üçün) göndərir. (1 Məhərrəm)
- Abbad ibn Bışr (r.a) Bəni Süleym və Bəni–Müzeynəyə, Rafi ibn Məkis əl–Cühəni (r.a) Bəni Cüheynəyə, Dahhaq ibn Süfyan (r.a) əl–Kilabi Bəni–Kilaba, Büsr ibn Süfyan əl–Kabi (r.a) Bəni–Kaba, İbn Lütbiyyə əl–Əzdi (r.a) Bəni–Zübyana, Malik ibn Nüveyrə (r.a) Bəni–Hanzala ibn Malikə, Amr ibn As (r.a) Fəzarə oğullarına zəkat toplamaq üçün göndərilir. (Məhərrəm)
- Üyeynə ibn Hısn Bəni Anbər/ Bəni–Təmim səriyyəsi və Bəni–Təmim qəbiləsi Mədinəyə gələrək müsəlman olur. (Məhərrəm)
- Bəni Müstəliqə göndərilən zəkat məmuru köhnədən qalmış düşmanlığından ötrü yalan məlumat gətirir və bunun üzərinə bir xəbər gəlib çatdıqda onu araşdırılmasının vacib olduğunu bildiren “Hücurat” surəsi 6 və 7–ci ayələri nazil olur.
- Bəni–Əsəd ibn Hüzeymə qəbiləsindən gələn bir heyət Mədinəyə gələrək müsəlman olur.
- Bəni Üzrə heyəti
- Qutbə ibn Amirin (r.a) Təbalə/ Hasam səriyyəsi (Səfər)
- Taifli Ürvə ibn Məsud əs–Səqafi müsəlman olur. (Rəbiüləvvəl)
- Bəni Bəli heyəti (Rəbiüləvvəl)
- Bəni Bəhra heyəti
- Bəni Kilab heyəti
- Bəni Bəkkəheyəti
- Bəni Tucib heyəti
- Bəni Harisəyə İslama dəvət məktubu göndərilir
- Dahhaq ibn Süfyan (r.a) Qurata (Bəni Kilab) səriyyəsi (Rəbiüləvvəl)
- Əlqamə ibn Mücəzziz (r.a) başçılığında Qırmızı dəniz səfəri. İlk dəfə dəniz səfəri təşkil olunur. (Rəbiülaxır)
- Hz. Əli (r.a.) Tay qəbiləsinin bütü Fülşü dağıdır. (Rəbiülaxır)
- Üqqəşə ibn Mihsanın (r.a) Bəni–Bəli və Bəni–Üzrəyə qarşı Cinab səriyyəsi. (Rəbiülaxır)
- Əbu Musa əl–Əşari (r.a) və Muaz ibn Cəbəl (r.a) Yəmənə göndərilir. (Rəbiülaxır)
- Kinanə heyəti
- Münzir ibn Savaya elçi göndərilir.
- İla və Təxyir hadisəsi baş verir.
- Təbük səfəri (Rəcəb)
- Bizans imperatoruna Dihyə ibn Kəlb (r.a) ilə İslama dəvət məktubu göndərilir. (Təbük səfərində) və imperator İrakli Peyğəmbərimizin (s.ə.s) əxlaq və şəmailini araşdırır.
- Əlqamə ibn Mücəzzizin (r.a) Fələstin səriyyəsi (Təbük səfərində)
- Xalid ibn Vəlidin (r.a) Dümətül–Cəndəl lideri Uqaydir ibn Əbdülməlikə qarşı səriyyəsi. Hz. Peyğəmbər (s.ə.s) Uqaydir ilə müqavilə bağlayır. (Təbük səfərində)
- Cərba, Əzruh, Maqna, Eylə (Əqabə) və Təbük əhalisini təmsil edən heyətlər Hz. Peyğəmbərə gəlib sülh müqaviləsi bağlayır. (Təbük səfərində)
- Münafıqlar Allah Rəsuluna (s.ə.s) qarşı süi–qəsd planı hazırlayır.
- Dırrar məscidi dağıdılır.
- Təbük səfərindən qayıdan İslam ordusu Mədinəyə daxil olur. (Ramazan)
- Taif Heyəti (Ramazan)
- Faiz qadağan edilir.
- Himyer Məlikləri İslamı qəbul edir. (Ramazan)
- Bəni Həmdan heyəti (Ramazan)
- Bəni Fəzarə heyəti
- Bəni Mürrəheyəti
- Bəni Dar heyəti

- Allah Rəsulunun (s.ə.s) qızı Ümmü Gülsüm (r.anha) vəfat edir.
- Münafıqların başçısı Abdullah ibn Übey əs-Səlul ölür. (Zilqadə)
- Hz. Əbu Bəkir (r.a) Həcc amiri təyin edilir. (Zilhiccə)
- Hz.Əli (r.a) “Tövbə” surəsi ilə nazil olan ultimatumu təbliğ etmək üçün Məkkəyə göndərilir.
- Həcc fərz buyurulur
- Bəni Hənifə heyəti
- Nəcran xristianları heyəti
- Əbu Süfyanla (r.a) Müğirə ibn Şubə (r.a) Lat bütünü qırmağa göndərilir.

10/631–632

- Bəni Rəha heyəti
- Rəsulullahın (s.ə.s) oğlu İbrahim vəfat edir (10 Rəbiüləvvəl)
- Günəş tutulur (eyni gün)
- Xəlid ibn Vəlidin (r.a) Bəni Haris səriyyəsi. Bəni Haris heyəti Mədinəyə gəlib müsəlman olur. (Rəbiüləvvəl)
- Tay qəbiləsi heyəti. Ədiy ibn Hatəm ət-Tai müsəlman olur (Şaban)
- Bəni Zübeyd heyəti
- Kində heyəti
- Bəni Abs heyəti
- Həvlan heyəti (Şaban)
- Hz. Əli (r.a) Yəmən tərəfinə göndərilir. Həmədan səriyyəsi (Ramazan)
- Hz. Əlinin (r.a) Yəmən (Məzhic) səriyyəsi (Ramazan)
- Bəni Bəcilə heyəti (Ramazan)
- Cərir ibn Abdullah (r.a) Zülxələsə bütünü dağıdır.
- Qassanilərdə üç nəfər Mədinəyə gələrək müsəlman olur. (Ramazan)
- Bəni Gəmid heyəti (Ramazan)
- Rəsulullah (s.ə.s) Qurani-Kərimin ərzi-axirəsi və etiqafları (10–30 ramazan)
- Bəni Səlmən heyəti (Şəvval)
- Rəsulullah (s.ə.s) Mədinədən Həcc ziyarəti üçün 25 zilqadədə Mədinədən ayrılır və 4 zilqadədə də, bazar günü Məkkəyə çatır
- Ərafatda Vəda Xütbəsini verir. (9 Zilhiccə, Cümə)
- Məkkədən ayrılış (14 Zilhiccə, çərşənbə)
- Qədir Xum xütbəsi. Yəmən səfərində baş verən narazılıqlara son qoyulması üçün Hz. Əlinin (r.a) fəzilətini bəyan edir. (18 Zilhiccə, bazar)
- Sadif heyəti
- Bəni Mühərib heyəti (Vəda Həccindən sonra)
- Əsvəd əl-Ansi, Müseyləmə və Tuleyha ibn Xuveylid üsyan edərək peyğəmbərlik iddia edirlər

11/632

- Yəmənli Nəha heyəti Mədinəyə gəlir. (Bu ən son gələn heyətdir) (15 Məhərrəm)
- Rəsulullah (s.ə.s) Baqi qəbristanlığında dua edir (Səfər)
- Rəsulullah (s.ə.s) Uhud şəhidlərini ziyarət edir. (Səfər)
- Üsamə ibn Zeyd (r.a) Suriya səfəri üçün komandir təyin edilir. (26 Səfər)
- Allah Rəsulu (s.ə.s) xəstələnir (27 Səfər)
- Rəsulullah (s.ə.s) vəda söhbətlərini və tövsiyyələrini edir.
- Əsvəd əl-Ənsi öldürülür (Rəsulullahın (s.ə.s) vəfatından bir gün öncə)
- Allah Rəsulu (s.ə.s) vəfat edir. (12 Rəbiüləvvəl, bazar ertəsi)
- Hz. Əbu Bəkir (r.a) Bəni Saidə çardağında xəlifə seçilir
- Allah Rəsulu (s.ə.s) vəfat etdiyi məkanda – Hz. Aişənin (r.anha) otağında dəfn edilir (14 Rəbiüləvvəl, çərşənbə)
- Əshab ertələnən Suriya səfərinə gedir. (Rəbiüləvvəl sonu və ya Rəbiülaxırın əvvəli)